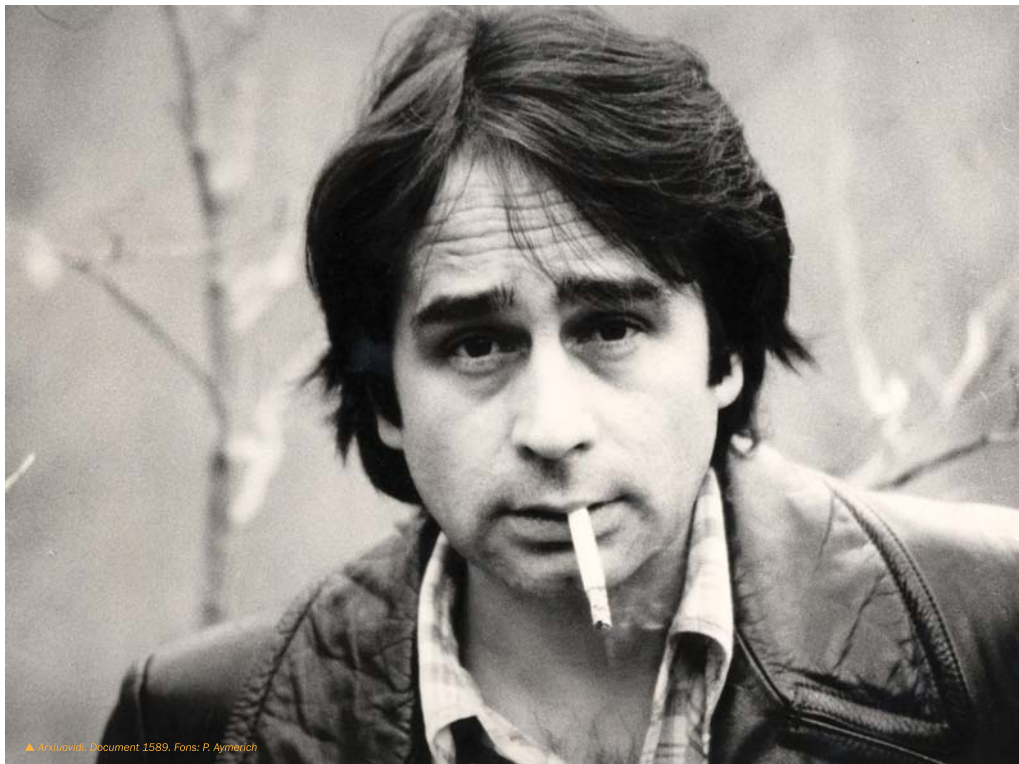

Ovidi 20 anys de vacances

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

▲ Arxiuovidi, Document 1589. Fons: P. Aymerich

Un 10 de març de 1995, Ovidi Montllor s'acomiadà de l'oficina de la vida y va marxar de vacances. Deixava en l'empresa un currículum impecable: “un artista complet, lliure, sensible, polifacètic, rebel, creatiu, autèntic, profund i un català d'Alcoi” (Toni González). Fill de la classe obrera alcoiana i dels seus ideals llibertaris i humanistes, hereu de la derrota i la memòria, farà del seu treball al món de la cultura (cançó, teatre, poesia, cinema) una eina al servei dels humils, al servei de l'emancipació social i per la recuperació de les nostres arrels nacionals. Mai va defugir del compromís i la lluita, traspuant sempre solidaritat i tendresa.

El camí per ell escollit no sempre va ser del gust dels que manen. Va tenir els seus problemes, incomprendiments i abandons. Necessaris com a representants dels que estaven obligats al silenci durant el tard franquisme i la transició, la majoria de companys de ruta i ofici van ser silenciats pels nous “garants” de la democràcia. La seva biògrafa, Núria Cadenes, reconeixia que no va ser fàcil arraconar l'Ovidi: “només cal parar l'orella. Els qui el van conèixer en serven memòria intensa i els nous músics el tenen com a referent. Al capdavant som un poble tossut. I conèixer l'Ovidi, escoltar-lo, deixar-se encomanar la sàvia mala llet que impregnava moltes de les seves cançons, per l'esperança que les amara totes, ens és un acte de salut nacional”. Després de vint anys de vacances ja és hora que l'Ovidi torni.

Un artista complet, lliure, sensible, polifacètic, rebel, creatiu, autèntic, profund i un català d'Alcoi”

▲ Dibuix d'Ovidi per Lluís Ràfols

◀ Arxiuovidi, Document 1667. Foto: Joaquim Lienas

Una vida de treball i de cultura

20 anys sense Ovidi Montllor

*"Al meu poble d'Alcoi fa molt de fred, a l'hivern i neva.
Jo he estat fill de família humil...
La meua mare em diu que sigut un nen amb moltes malalties,
i amb el cor massa gran per a la meua edat"*

Ovidi Montllor

▲ Arxiuovid. Ovidi amb dos anys

Ovidi Montllor neix el 4 de febrer a Alcoi, en el si d'una família treballadora i humil. El seu pare, Josep Montllor, teixidor, va ser represaliat per les seves idees progressistes i d'esquerres. La seva mare, Isabel Mengual, va treballar a la indústria paperera. Ovidi tenia dos germans: Hèctor i Xavier.

Inicia els seus estudis a l'Escola de la Ribera i posteriorment al Col·legi dels Salesians. Abandona els estudis l'any 1954 i s'incorpora al món del treball. La seva activitat laboral va ser ampla i dispersa: despatxant en tendes de teixits i farmàcia, ferrer, fuster, llaurador... i en el futur poeta, actor i cantautor.

D'ideologia clarament d'esquerres i valencianista, entra a militar amb 17 anys al PCE d'Alcoi. Quan es desplaça a viure a Catalunya militarà a les files del PSUC.

▲ Fàbrica tèxtil "Santiago Blanes" d'Alcoi.
Foto: Tossal Gimobins

Arxiuovid. L'Ovidi amb 10 anys al col·legi dels Salesians de Sant Vicenç a Alcoi (1952) ▶

L'any 1961 es casa amb Adela Abad i tenen una filla, l'Helena.

La seva primera experiència teatral serà en la companyia La Cazuela d'Alcoi. Amb aquesta companyia actuarà per primera vegada en l'obra de L. Pirandello "L'home de la flor en la boca" (1961).

El 1965 fixa la seva residència definitivament a Barcelona. S'incorpora al món del teatre i el trobem actuant en companyies com Núria Espert, Adrià Gual, La Pipironda, Teatre Independent del CICF, etc.

A partir de 1968 comença la seva immersió en el món de la cançó. Primer interpretant a grans poetes: Vicenç Andrés Estellés, Joan Salvat-Papasseit, Salvador Espriu, Joan de Segarra i altres. Participa en grans festivals compartint escenari amb Francesc Pi de la Serra, Raimon. El 1972 enregistra el primer disc: *Un entre tants...* Canta les seves pròpies cançons i, també, participa en recitals poètics.

L'any 1979 serà pare de la seva segona filla, la Jana.

En 1974 inicià la seva carrera cinematogràfica en la pel·lícula *Fúria espanyola* de Francesc Betriu. Després vindrien *Furtivos*, *La oscura historia de la prima Montse*, *Soldados*, *La verdad sobre el caso Savolta...* Fins a més de 40 títols dirigits per Borau, Cuerda, Mira, Imanol Uribe, Isasi-Isasmendi, etc. Va compaginar cinema i televisió. Entre 1978 i 1993 va participar a 17 sèries televisives.

Cap el 1994 enfebleix de càncer d'esòfag. El 10 de març de 1995 Ovidi Montllor desapareixia: havia marxat de vacances.

▲ Arxiuovid. Casament de l'Ovidi amb Adela Abad

▲ Arxiuovid. Helena Montllor, filla de l'Ovidi, a casa de V.A. Estelles

▲ Arxiuovid. L'Ovidi actuant a l'obra de teatre "La Muralla China" (1966). Foto: Vicens

Ovidi i la paraula poètica

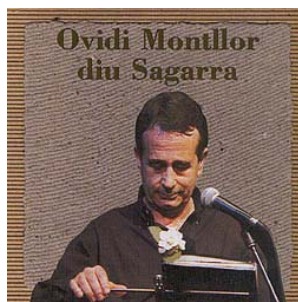
20 anys
sense
Ovidi
Montllor

*Però baviem de ser poetes de terra, de sang, de sol, de color, forts.
"Això, ho tenia l'Ovidi: una sensibilitat extraordinària pels poetes;
Havia de ser la cosa viva, la cosa que es toca.
En això tenia una intuïció extraordinària"*

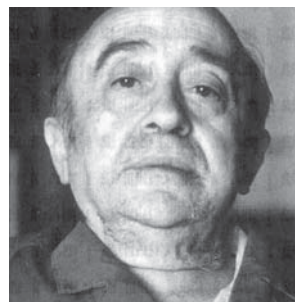
Joan de Segarra

▲ Caràtula del disc d'Ovidi Montllor dedicat a poemes de J. Salvat-Papasseit (1975)

▲ Caràtula del disc d'Ovidi Montllor amb textos de Joan de Segarra (1980)

▲ Joan Valls i Jordà (1917 - 1989) poeta i saineista. Va influir en l'obra d'Ovidi Montllor. Fons Joan Valls

Una de les característiques de l'Ovidi és que era profundament polifacètic. Poeta, cantautor, home de teatre, de cine, de televisió, rapsoda... va saber conjugar les seves inquietuts més humanes i transformadores amb l'exigència de fer un treball marcat per la seva voluntat de fer les coses ben fetes i donar corda al seu impuls creatiu i transformador.

Un poeta local, Joan Valls i Jordà, l'impulsarà cap el món de la poesia i al 1967 ja el trobem escrivint els seus primers poemes. Encara que sigui la faceta menys coneguda, la poesia estarà present sempre en tota la seva obra i ens oferirà a través de recitals i cançons la seva producció poètica personal i d'altres amb els que combregava en la seva estètica i en la seva ètica creadora: Vicent Andrés Estellés (amic i líder), Salvador Espriu, Salvat-Papasseit, Brossa, Pere Quart, Blai Bonet, Josep M. de Segarra, Miquel Martí i Pol.

Textos poètics seus donen peu a alguns títols. El 1978 publica *Poemes i Cançons*, prologat per altre bon amic valencià, Joan Fuster, i amb una col·laboració final de Montserrat Roig. Manuel Vázquez Montalbán, company de partit, prologarà el seu llibre *Poemes i dibuixos* el 1985. Gran part de la seva obra poètica esta dispersa en publicacions diverses i estesa amb la generositat que el definia. Per això, ha aconseguit que molts poetes parlin d'ell: Manel Rodríguez-Castelló, Jordi Botella, Joan Jordà, Àngels Gregori, Francesc Pou, Begoña Mezquita, Josep Sou, etc.

ArxiuOvidi. Document 1628. Intervenció de l'Ovidi a la Universitat de Barcelona ▶

▼ ArxiuOvidi. Document 1967. Lectura poètica col·lectiva.

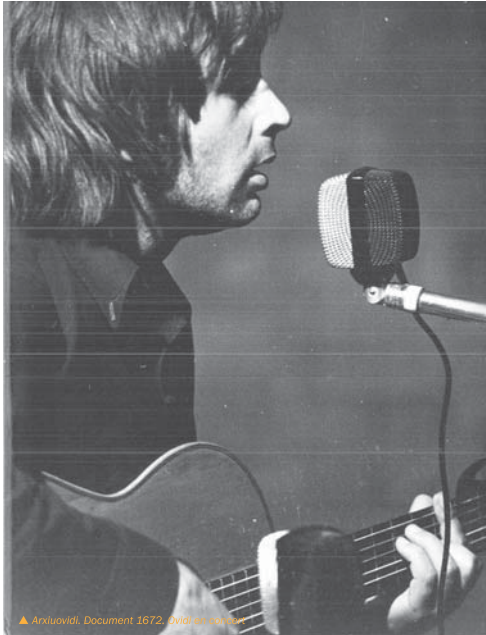
*"Un poeta en l'accepció concreta d'autor de poemes i cançons
i en una de més general i flexible, la que otorga a la poesia
l'autenticitat, la profunditat i la veritat que exigim
a tota expressió artística"*

Manel Rodríguez-Castelló

◀ ArxiuOvidi. Document 2270. "D'una vella i encerclada terra" (Anticantata escènica.) Oriol Martorell, Ricard Salvat, Ovidi Montllor. Coral de Sant Jordi. Palau de la Música (1979).

Conscienciar i transformar amb la cançó

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

▲ Arxiuovidí, Document 1672. Ovidi en concert

“Mai vaig pensar que aniria a cantar aquelles cançons en públic, perquè mai m’ha agradat la meua veu. Però em vaig adonar que la cançó era un mitjà de comunicació molt ràpid i urgent”

Ovidi Montllor

Segurament, en els anys previs a la transició democràtica i durant la mateixa, les cançons d’Ovidi Montllor ens expliquen el seu món i la seva vida. Elles són l’expressió de la seva singularitat i de la seva actitud combativa, i de les dificultats que va tenir en la seva vida artística. Les seves cançons constitueixen, com reconeixia un medi de comunicació fa deu anys, una declaració d’intencions, i són la seva ofrena cap a nosaltres: “un llegat personalíssim, elegant, popular, profund, que ara també se’ns presenta com una autobiografia excepcional: la tendresa de l’imaginari del seu Alcoi, la mala jeia contra les injustícies, la sensibilitat per penetrar i entendre i difondre uns poetes que va fer seus”. També, per l’Ovidi, la cançó és un arma carregada de futur.

▲ Arxiuovidí, Document 2286. Toti Soler en concert a País. (1983). Fons: José Madrid Santurtún

▼ Arxiuovidí, Document 1307. Ovidi i Leo Ferré al Palau de la Música Catalana. Fons Augusto Sánchez

▲ Arxiuovidí, Document 1683. Ovidi en concert

Toti Soler, el seu etern acompanyant i amic, deia de les seves cançons que són “músiques d’estil popular, amb molta gràcia i unes lletres molt potents, que diuen coses, diuen veritat, amb ironia, amb intel·ligència”. En els seus inicis pesa molt la tradició francesa del moment: Brassens, Leo Ferré (que coneix personalment), Jacques Brel, Yves Montand...

Inicià el seu itinerari com a cantant un dia de març de 1968. Aquest any publica el seu primer disc (*La Fera ferotge, Cançó de les Balances, Cançó del llaurador...*) i al final de l’any actua en el Palau de la Música Catalana juntament amb Raimon i Quico Pi de la Serra. La seva discografia supera els vint-i-dos discos (alguns discos apareixien després de “marxar de vacances”). En la nostra memòria quedaran cançons com “La cançó del cansat”, “Perquè vull”, “Homenatge a Teresa”, “Els amants”, “Va com va”, “Sí senyor”, “Donam la mà”, “M’aclame a tu”, “Les meues vacances”, “La samarreta”, “Carta a casa”...

Joglar del segle XX, recorre un itinerari ple de generositat amb cents de concerts en directe per tot el país.

▲ Arxiuovidí, Document 2231. M. del Mar Bonet i Ovidi Montllor davant l’Olympia de París (1975). Fons Antoni Catany

Joglar del segle XX

Teatre: exercici comunicatiu

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

“...I com que volia fer teatre —aquesta necessitat d’interpretar i de comunicar-se el va empenyer tot al llarg de la seva vida—, l’Ovidi va pujar a Barcelona.”

Núria Cadenes

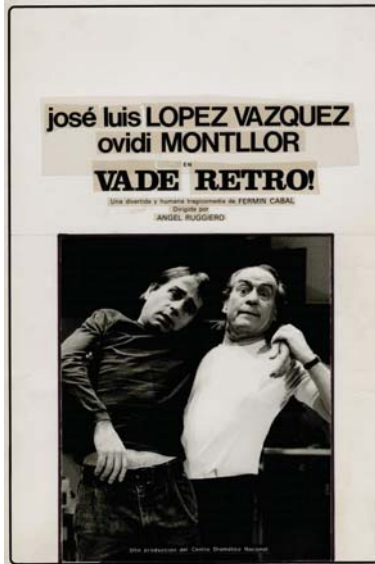
▲ Arxiuovidí. Document 2009

Els orígens teatrals d’Ovidi Montllor són imprescindibles per entendre aquesta vessant de la seva vida professional que la trobem, també, quan fa cinema, canta o recita poemes (la interpretació que fa en les seves cançons resta en la nostra retina com la més pura essència dramàtica). Es va dedicar abans al teatre que a la cançó. Amb vint anys debuta amb la companyia d’Alcoi La Cazuela, amb l’obra *L’home de la flor a la boca* escrita per Luigi Pirandello. Ja a Barcelona, regressarà el 1966 per participar amb la companyia de la seva ciutat a l’obra *La muralla xina*, dirigida per Mario Silvestre.

▲ Arxiuovidí. Document 1958.
Actors representant l’obra “Els diàlegs de Ruzante”

▼ Arxiuovidí. Document 2162. Actors i actrius de l’obra “Amics i coneguts”: Núria Espert, Julieta Serrano, Ovidi Montllor, Guillermina Motta. Barcelona 1968. Fons M. Faixat Encesa.

▲ Arxiuovidí. Document 2279. Cartell de l’obra “Vade Retro”. Ovidi Montllor i José Luis López Vázquez (1982)

▲ Arxiuovidí. Document 2008. Montserrat Carulla i Ovidi Montllor. (1967)

Arxiuovidí. Document 2161. Obra teatral “Amics i coneguts”. Ovidi Montllor i Núria Espert. Barcelona, 1968 ▶

▲ Arxiuovidí. Document 1682.
Obra teatral “Fleca Rigol, digueu...”.
L’Ovidi i el seu amic Alfred Luccetti.
Fons S. Montaner

Animat pel seu pare, l’any 1966 fixa la seva residència a la Ciutat Comtal i dirigeix els seus passos cap el món del teatre. Va formar part de companyies com Grup de Teatre Independent, La Pipironda, El Camaleó o Teatre Experimental Català. Treballa amb grans professionals: A. Luchetti, M. Antonia Oliver, Joan Oller, Ventura Pons, Josep Maria Benet... I amb textos i obres de Valle-Inclán, Buero, García Lorca, A. Miller, Jean Cocteau... El trobem a *Auschwitz*, *La rampa de la mort* (Peter Weiss), *La zapatera prodigiosa* (García Lorca), *Ronda de mort a Sinera* (Ricard Salvat), *El retaule del flautista* (Emili Teixidor) ...

Va formar part de les companyies punteres en el panorama teatral del país: Adrià Gual, Centre Dramàtic Nacional o Companyia Núria Espert amb la qual va tenir un èxit important i reconegut per la crítica amb l’obra *Amics i coneguts* (*varietats per a gent d’ordre*) dirigida per Armando Moreno. No podem oblidar, que també va desenvolupar la seva faceta teatral a la ràdio i a la televisió (TV3) i, en la direcció d’obres com *Fleca Rigol, digueu...* juntament amb Alfred Luchetti.

Arxiuovidí. Document 2345.
Obra teatral “Querido Cabaret”.
L’Ovidi i Guillermina Motta.
Barcelona 1991. Fons Carles Cid. ▶

Cinema: des de la necessitat i la coherència

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

*"El preu que es paga per viure,
quan més pobre ix més car.
Quan més ric el preu és lliure:
pots pagar o no pagar"*

Ovidi Montllor

Ovidi Montllor, com la majoria dels cantautors que intervenen en els darrers anys del franquisme i en la transició democràtica (Raimon, Pi de la Serra, Lluís Llach, Xavier Ribalta, Paco Ibáñez...) veuen que amb l'arribada de la democràcia s'obre per a ells un buit institucional i polític ("l'ara no toca"). Ovidi, que havia contribuït des de la cançó a ser altaveu de la recuperació de les llibertats i la democràcia, sofrirà l'abandonament de les institucions i de les cases discogràfiques (durant deu anys deixarà d'editar discos i es veurà obligat a guanyar-se la vida amb el cine i la televisió). L'any 1982, es nega a rebre la Creu de Sant Jordi com a protesta per la situació de la cultura.

Des de que inicia les seves col·laboracions amb la indústria cinematogràfica (1974 amb *Furia espanyola* de Betriu) fins el 1992 participà en el rodatge de quaranta-tres pel·lícules i cinc curtsmetratges. A la premiada *Furtivos* (1975) de José Luis Borau seguiran, entre altres, *La oscura historia de la prima Montse* (1977), *Soldados* (1978), *La verdad sobre el caso Savolta* (1978), *La fuga de Segovia* (1981), *La portentosa vida del pare Vicent* (1978), *La Sabina* (1978), *Héctor, el estigma del miedo* (1982), entre d'altres.

▲ Arxiuovidí. Document 2273.
Pel·lícula "Héctor", 1981. Fons Federico Grau.

Va treballar amb directors punters en aquell moment: Betriu, Borau, José Luis Cuerda, Imanol Uribe, Eloy de la Iglesia, Isasi-Isasmendi, Forn, Camino, Mira entre d'altres. I va compartir escena amb Lola Gaos, Ana Belén, Núria Espert, Fernando Fernán Gómez, Ángela Molina, Xabier Elorriaga, A. Resines, Paco Rabal, López Vázquez i altres.

Es va prodigar en televisió amb disset sèries i dues pel·lícules. Alguna sèrie tan significativa com la de *Las aventuras de Pepe Carvalho* inspirada en la narrativa del seu amic i camarada Manuel Vázquez Montalbán. Tant en el cinema com en la televisió, va voler sempre escollir papers i no acudir a l'oportunisme comercial. En alguns casos, actors o actrius de primera línia, com Lola Gaos, sol·licitaven l'Ovidi com a company de repartiment.

◀ Arxiuovidí. Document 2243.
Actors de la pel·lícula "La Sabina".
Madrid 1979. Fons Federico Grau.

◀ Arxiuovidí. Document 2253.
Equip de rodatge de la pel·lícula
"La Sabina". Madrid, 1979.
Fons: Federico Grau.

▲ Arxiuovidí. Document 1681. Curtmetratge "Per molts anys".
Maribel Verdú, Ramoncin i Ovidi Montllor. (1988)

▲ Arxiuovidí. Document 2298.
Pel·lícula "Fuego Eterno" (1984).

▲ Arxiuovidí. Document 2204.
Pel·lícula "Furtivos" (1975). Lola Gaos i Ovidi Montllor.
Fons Luis Cuadrado.

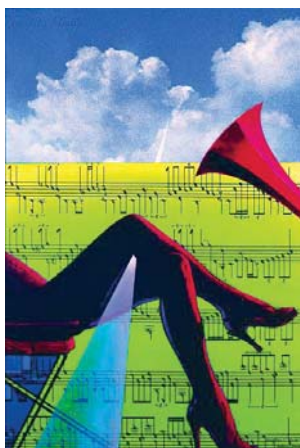

▲ Arxiuovidí. Document 1593.
Pel·lícula "El Pico" d'Elot de la Iglesia (1983).

Poemes per cantar i conservar en la memòria

20 anys sense Ovidi Montllor

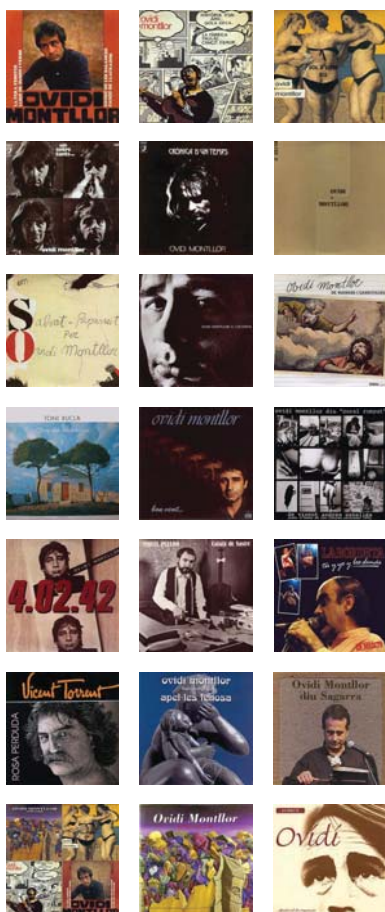
◀ Arxiuovidí. Obra pictòrica "Escolteu l'Ovidi" d'Antoni Miró. (1995).

"Això fa que el directe d'Ovidi, acompanyat pels músics i sobretot pel més constant d'ells, el Toti Soler, constitueix el patrimoni immaterial més important de l'artista"

M. Rodríguez Castelló

Les cançons són la part més extensa, i segurament millor realitzada, de la producció poètica de l'Ovidi. El directe davant el seu públic era impagable. D'això va viure i de deixar constància, també, del seu treball exigent en la producció discogràfica. Segurament serà a través dels discos que podrem fer-nos una idea de la immensa aportació del cantautor al món de la música. Va enregistrar en diferents discogràfiques i va sumar a la producció pròpia les aportacions de grans poetes i amics seus.

Discografia

1968

La fera ferotge [SINGLES i EP]

1969

Gola seca [SINGLES i EP]

1971

Sol d'Estiu [SINGLES i EP]

1972

Un entre tants [EN SOLITARI]

1973

Crònica d'un temps [EN SOLITARI]

1974

A Alcoi [EN SOLITARI]

1975

Salvat-Papasseit per Ovidi Montllor [EN SOLITARI]

A l'Olympia [EN SOLITARI]

1977

De manars i garrotades [EN SOLITARI]

1978

Conte del Mediterrani (Toni Xuclà) [COL·LABORACIONS]

1979

Bon vent... i barca nova [EN SOLITARI]

Ovidi Montllor diu "Coral romput" de Vicent Andrés Estellés [EN SOLITARI]

1980

4.02.42 [EN SOLITARI]

1984

Calaix de sastre (Miquel Pujadó) [COL·LABORACIONS]

1986

Tú y yo y los demás (José Antonio Labordeta) [COL·LABORACIONS]

1992

Rosa Perduda (Vicent Torrent) [COL·LABORACIONS]

2000

Homenatge a Apel·les Fenosa [EN SOLITARI]

Ovidi Montllor diu Sagarra [EN SOLITARI]

Verí good [EN SOLITARI]

Antologia [EN SOLITARI]

2005

Qualsevol dia impensat, us tornaré a empenyar... [EN SOLITARI]

2006

Ovidi Montllor Tribut [OBRA COL·LECTIVA]

▲ Caràtules de la producció discogràfica d'Ovidi Montllor.

Arxiuovidí, Document 036. Concert de l'Ovidi al Teatre Calderón d'Alcoi. 30 de novembre de 1994. ►

Cartell anunciant un concert a Alemanya. Setembre de 1990. ►

Fent teatre de manera intermitent

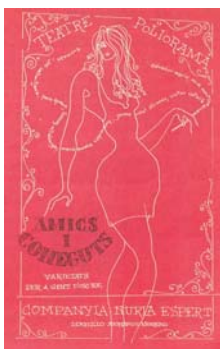
20 anys
sense
Ovidi
Montllor

L'Ovidi, que fou autodidacta pràcticament en tot, tenia unes condicions innates per les arts escèniques. És cert que ell mateix va reconèixer que l'activitat teatral no era allò que més l'atreia en l'àmbit de la seva relació plural amb la cultura. Finalitzada l'etapa educativa a Alcoi, comença a moure's per l'ambient teatral i forma part de la companyia "La Cazuela" (més tard La Cassola). En arribar a Barcelona participa als ambients teatrals alternatius, encara que acaba actuant en les grans companyies del moment. De totes maneres l'atreia molt més el món de la poesia i la cançó, un escenari idoni per transmetre amb més convicció els seus sentiments i valors. Malgrat tot, el seu treball com actor, i alguna vegada com a director de teatre, va ser important.

Obra teatral

▲ ArxiuOvidi, Document 2278.
Equip de "El beso de la mujer araña" 1982. Fons: Ibañez Sanmartín.

▲ Cartell de l'obra teatral
"Amics i Coneguts" (1968)

▲ Cartell de l'obra teatral
"El retaulle del flautista" (1970)

▲ Programa de mà de l'obra
"La Muralla China", fet per Guinovart (1966).

- 1961
- El hombre de la flor en la boca**
- 1966
- La muralla china**
- 1967
- Els diàlegs de Ruzante**
- 1967
- Els baixos fons**
- 1967
- Les noces de Figaro**
- 1968
- Amics i coneguts**
- 1970
- Mort de dama**
- 1970
- Un home és un home**
- 1970
- Ronda de mort a Sinera**
- 1978
- D'una vella i encerclada terra**
- 1980
- Les bacants**
- 1982
- El beso de la mujer araña**
- Vade Retro**
- 1984
- Fleca Rigol, digueu?**
- 1985
- No hay burlas con Calderón**
- 1986
- Don Tiago i el seu vol**
- 1988
- Abejas en diciembre**
- 1991
- De part de qui?**
- 1992
- Cabaret**

▲ ArxiuOvidi, Document 1680.
Ovidi i J.L. Vázquez en "Vade Retro!" (1982).
Fons: Jordi Socias.

▲ ArxiuOvidi, Document 1925.
Grup d'actors: Ovidi Montllor, Lola Herrera, A. Luccetti, J.L. Vázquez, Lluís Homar...
Fons: Ros Ribas

Filmografia i aparicions a televisió

20 anys sense Ovidi Montllor

"(L'Ovidi) Sap que no n'hi ha prou a cantar veritats, que cal saber-les cantar. Per això és tan disciplinat en el treball, tan rigorós professionalment. Ha conservat, d'una llarga tradició obrera, el sentit de la dignitat de la feina"

Montserrat Roig

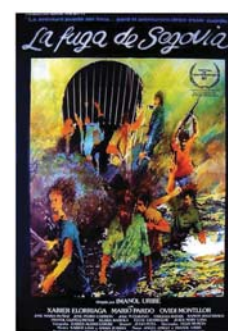
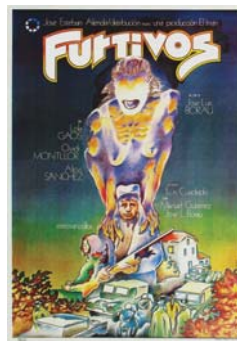
Filmografia

- 1974 **Furia española** Francesc Betriu
- 1975 **Furtivos** José Luis Borau
- 1976 **La siesta** Jordi Grau
- La ciutat cremada** Antoni Ribas
- 1977 **La oscura historia de la prima Montse** Jordi Cadena
- 1978 **La portentosa vida del pare Vicent** Carles Mira
- Soldados** Alfonso Ungria
- 1979 **La verdad sobre el caso Savolta** Antonio Drove
- La Sabina** José Luis Borau
- Compans, procés a Catalunya** Josep Maria Forn
- La campanada** Jaime Camino
- 1980 **Te quiero, te quiero, te quiero** Luis Martínez Cortés
- Viaje al más allá** Sebastián D'Arbó
- Con el culo al aire** Carles Mira
- El nido** Jaime de Armiñan
- Los embarazados** Joaquim Coll Esposa
- 1981 **Putapela** Jordi Bayona
- Un drac, Sant Jordi i el cavaller Kaskarlata** Joan Solivellas [CURT]
- Sexo sangriento** Manuel Esteba
- La fuga de Segovia** Manuel Uribe
- 1982 **Hèctor, l'estigma de la por** Carles Pérez Ferré
- 1983 **El invernadero** Santiago Lapeira
- El fascista, doña pura y el follón de la escultura** Joaquim Coll
- El pico** Eloy de la Iglesia
- 1984 **Fuego eterno** José Ángel Rebollo
- Un, dos, tres... ensaïmades i res més** Joan Solivellas
- 1985 **Teo el Pelirrojo** Paco Lucio
- Escapada final** Carles Benpar
- Memoria universal** José Luis Iglesias [CURT]
- 1986 **La especialidad de la casa** Manuel Lombardero [CURT]
- 1987 **Material urbà** Jordi Bayona
- El techo** Isabel Hernández [CURT]
- La veritat oculta** Carles Benpar
- Bar-Cel-Ona (Pasaje a Ibiza)** Ferran Llagostera
- 1988 **Amanece como puedas** Antoni P. Canet
- Per molts anys** Jesús Font [CURT]
- El aire de un crimen** Antonio Isasi
- 1989 **Monte bajo** Julián Esteban
- Amanece, que no es poco** José Luis Cuerda
- Un negre amb un saxo** Francesc Bellmunt
- Gran Sol** Ferran Llagostera
- El río que nos lleva** Antonio del Real
- La banyera** Jesús Garay
- El acto** Héctor Fàver
- 1990 **La teranyina** Antoni Verdaguer
- Perfidia** Santiago Lapeira
- El largo invierno** Jaime Camino
- 1992 **Blue Gin** Santiago Lapeira

Televisió

- 1978 **El verí del teatre** [TELEFILM]
- Libre dels fets del bon rei en Jaume**
- 76-79 **Lletres catalanes**
- 1979 **Novel·la**
- 1981 **Gran teatre**
- 1983 **Misteri**
- 1984 **La comèdia**
- 1985 **Planeta imaginari**
- 1986 **Las aventuras de Pepe Carvalho**
- 1987 **13 x 13**
- 1988 **La voz humana**
- 1989 **Delirios de amor**
- 1990 **Eva y Adán, agencia matrimonial**
- 90-91 **Querido cabaret**
- 1991 **La ronda**
- 1992 **Els savis de Vilatrista** [TELEFILM]
- 1993 **Agència de viatges**
- Una glòria nacional**
- 93-94 **Truhanes**

Tota la crítica ha coincidit en ressaltar la professionalitat d'Ovidi Montllor en els papers que tant al teatre com al cine li va tocar desenvolupar, ja sigui com a protagonista o com actor secundari. Rigorós a l'hora de decidir la seva participació o no en una pel·lícula va saber seleccionar sempre les seves intervencions. Va reconèixer que li agradava més el treball d'interpretació al cine que al teatre. Va intervenir en quaranta-tres pel·lícules i va participar en cinc curts. Més esporàdiques i diverses van ser les seves aparicions a televisió. Va participar en disset sèries i dos telefilms.

Ovidi és tendresa

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

Homenatge a Teresa

*Com un record d'infantesa
sempre recordaré
a la Teresa,
ballant el vals.
Potser fou l'últim fet
amb algú que estimés
abans que un bombardeig
la tornés boja.*

*Tots els xiquets la seguíem
i en un solar apartat ens instruíem
al seu voltant.
Mig descabellonada
ens mostrava les cuixes
i ens donava lliçons
d'anatomia.*

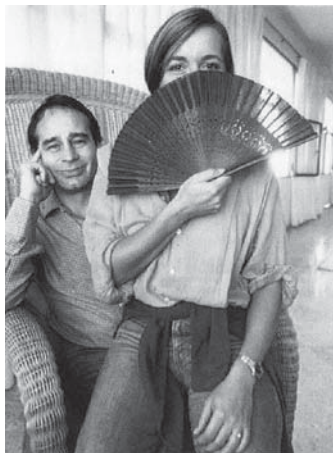
*Ella ens va dir d'on veníem.
I que els reis de l'Orient
no existien.
Ni llops ni esperits.
Ens parlava de l'amor
com la cosa més preciosa
i bonica.
Sense pecats.
Ens ensenyà a ballar
a cantar i a estimar.
D'això ella era
la que més sabia.*

*Amb una floreta al seu cap
i un mocador negre al coll
i faldes llargues
i un cigarret.*

*Vas ser la riota dels grans,
i la mestra més volguda
dels infants.
Ara de gran comprenc
Tot el que per tu sent
i et llence un homenatge
als quatre vents.
Com un record d'infantesa
sempre et recordaré, Teresa,
ballant el vals.*

▲ Arxiuovidí. Document 1813. Fons: Pilar Aymerich

▲ Arxiuovidí. Document 1902.
Ovidi i Marta Molins

▲ Neus Solsona - última companyia-
i Ovidi (1994)

▲ Arxiuovidí. Document 1569.
Ovidi amb Montserrat, Blanes i la filla Jana (1981)

Montserrat

*El pas del temps farà
de nosaltres colors.
Ja no se n'anirà
l'ocell de tants amors.*

*Vidres fràgils de goig.
Nits i dies de sols.
Vaixells de deu mil ports.
Adèn a tots els dols.*

*El vent que se'n va.
Campanes de tardor.
Pluja, neu, on són ja?
Cap segon sense enyor.*

*Desmesuradament.
Tot és com ha de ser.
El rellotge és absent.
I sempre hi ha que fer.*

*Plor d'amor, ja són mar.
Raig de foc que no para.
Els Déus volen baixar.
Font fresca tot i encara.*

*Onades contra el roc.
Tempestes d'inquietud.
Tot menjat pel nou foc.
Amor meu, és per a tu.*

Arxiuovidí.
"A Ovidi Montllor 1994"
Dibuix. Antoni Miró.▶

Ovidi ES lluïta

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

La fera ferotge

Per ordre de l'Alcalde
es fa saber a tothom
que una fera ferotge
del parc s'escaparà.
Es prega a les senyores
compren força aliments
i no surten de casa
fins que torne el "bon temps".
Tot el que tinga cotxe
que fota el camp corrent,
i se'n vaja a la platja,
a la torre o als botells.
L'Alcalde s'encarrega,
fent ús dels seus poders,
de la fera ferotge
deixar-la sense dents.
El que això no acompleixca
que no es queixi després
si per culpa la fera
ell rep algun turment.
Jo que no tinc ni casa,
ni cotxe, ni un carret
em vaig trobar aquell dia
la fera en el carrer.
Tremolant i mig mort:
-Ai Déu, redéu, la fera!
I en veure'm tan fotut
em va dir molt planera:
-Xicot, per què tremoles?
Jo no te'n menjaré.
-I doncs, per què t'escapes
del lloc que tens marcat?
-Vull parlar amb l'Alcalde
i dir-li que tinc fam,
que la gàbia és petita,
jo necessite espai.
Els guàrdies que la veuen
la volen atacar,
la fera es defensa,
no la deixen parlar.
Com són molts i ella és sola,
no pot i me l'estoven.
I emprenyats per la feina,
a la gàbia me la tornen.
Per ordre de l'Alcalde
es fa saber tothom
que la fera ferotge
ja no ens traurà la son.
I gràcies a la força
no ha passat res de nou,
tot és normal i "maco"
i el poble resta en pau.

▲ Arxiuovidí, Document 1970

▲ Arxiuovidí, "Historia d'un amic"
Acrílic, Antoni Miró, 2004.

▲ Arxiuovidí, Document 2254.
Pel·lícula "La Sabina" (1979). Fons: Federico Grau

▲ Graffiti a les parets d'Alcei

Bon vent i barca nova

Au adéu, comence el meu comiat
a tot el temps passat.
Bon vent i barca nova!

Sé però, que no s'estrena un prat,
seguim sent rellogats
a dins una gran cova.
Mil espills, se'm trenquen en la nit
colpegen el meu pit,
i m'omplen d'ais la boca.
I un badall ofega el meu crit
i deixa l'ull humit
i el nas demana: Moca'!

Au adéu, comence el meu comiat
a tot el temps passat.
Bon vent i barca nova!
Nova sang arriba al meu cervell
i em sent tibar la pell,
i em torna a la memòria
temps de caça, de peixos i d'ocells,
de joves i de vells...
Però ara és altra història?...
Tot i així, un qualsevol fracàs
em posa en el percaç
del record sense glòria.

Au adéu, comence el meu comiat
a tot el temps passat.
Bon vent i barca nova!
No és clar, per tant també és obscur,
tinc davant un mur.
El riure se'm capgira.
L'atzucac em fa fer un atur:
Present, passat, futur...
i un mateix punt de mira.
Veig el blat més tendre que madur,
veig qui mana segur.
El món no avança: gira.

Au adéu, comence el meu comiat
a tot el temps passat.
Bon vent i barca nova!
Un forat em torna a donar llum,
un cigar em dona fum
i una ampolla, empena.
Cec d'enguany em guie pel bastó,
malfie del color
i de lletra impresa.
Done fe d'aquestes sensacions,
li llence al foc carbó
i retorne als meus trenta.

Au adéu, comence el comiat
i sóc nou arribat.
No me'n vaig, sóc qui torna!
Au adéu, comence el comiat,
i sóc nou arribat.
No me'n vaig sóc qui torna!

Ovidi és identitat

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

El meu poble alcoi

*Té costeres i ponts,
música de telers;
té muntanyes que el voltan
i li donen fondor.
Allí fan ser un riu
aigües brutes de fàbriques;
allí fan nàixer boira
del fum brut sense ales.
Eiximeneres traven
en prova de treball
d'un poble que l'ofeguen
i que no mataran:
el meu poble Alcoi.*

◀ Col·lecció de postals antigues
d'Alcoi (inícs del S.XX).
"Cuartel de Infantería e
Hidroeléctrica"

*Poble d'història d'homes
que ban volgut llibertat;
poble tossut i obert,
carranets, clavillat.
Com un gall matiner
canta i alça la cresta,
com si el seu horitzó
fóra fora finestra.
Hi ha també un raconet
que només el sé jo,
ple de flors a l'estiu,
ple de flors a l'hivern.
El meu poble Alcoi.*

*Allí fan unes festes
que a molts els dura un any
i que altres les esperen
sense pensar en el sant.
Són moros i cristians
que el cafè els fa germans;
sempre perden els moros
i guanyen els cristians.
Tants amos, tants obrers,
tan dolç i tan amarg;
ballen colors de festa
amb músiques i focs
al meu poble Alcoi.*

*Allí hi ha un campanar
que en guerra el van tombar
i que després l'han fet
calcat com era abans.
Per vergonya de tots
i beneït pel clero;
la vergonya de fer-te
anar al teu enterro.
I encara té una font
roja i fresca tostemps;
com ella dóna vida
la primavera mou
al meu poble Alcoi.*

*Amb un Cantó Pinyó,
lloc de cita amb tothom;
amb el Barranc del Cinc
com dos braços oberts.
Allí hi ha una glorieta
que ensenyen als infants
i que els dóna cabuda
quan s'han cansat d'anar;
i els té fins que se'n van
al món millor que ens diuen;
rient pels qui li vénen,
plorant pels qui se'n van
va coneixent-t'ho tot
el meu poble Alcoi.*

▲ Arxivoivid. Document 1939.
Homenatge a A. V. Estelles a Alcoi
després de la mort del poeta (1993)

◀ Monument-escultòric d'Antoni Miró
en homenatge a Ovidi Montllor.
Inaugurat a Alcoi l'11 de març de 2013.

De manars i garrotades

*El preu que es paga per a viure.
El preu que es paga per a viure.
Quan més pobre ix més car.
Quan més ric el preu és lliure.
Pots pagar o no pagar.
Per a pagar o no pagar.
Quan més pobre, ix més car.*

*Com que la cançó és per a viure.
Com que la cançó és per a viure.
No volem violentar.
Ni en la solfa ni en l'escriure.
Als qui ens ban de perdonar.
Als qui ens ban de perdonar.
No volem violentar.*

*Qui perdona certes coses.
Qui perdona certes coses.
Té la vara del manar.
I depèn de com et poses.
Més o menys t'ha de pegar.
Més o menys t'ha de pegar.
Qui perdona certes coses.*

*De manars i garrotades.
De manars i garrotades.
Ja n'estem fins dalt del cap.
I amb aquestes "valencianes".
Ens volem manifestar.
Ens volem manifestar.
Ja n'estem fins dalt del cap.*

*I ara per acabar.
I ara per acabar.
Demanaré l'ammistia.
La justícia i llibertat.
I el dret a l'autonomia.
Oïu-nos en alegria.
Verge dels Desemparats.*

Ovidi és compromís

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

M'aclame a tu

*M'aclame a tu, mare de terra sola.
Arrape els teus genolls amb ungles brutes.
Invoque un nom o secreta consigna,
mare de pols, segregada esperança.*

*Mentre el gran foc o la ferocitat
seguix camins, segueix foscos camins,
m'agafé a tu, os que més estimava
i cante el jorn del matí il·limitat.*

*El cair camí, el pregon idioma
un alfabet fosforescent de pedres,
un alfabet sempre amb la clau al pany,
el net destí, la sendera de llum,
sempre, a la nit, il·luminant, enterc,
un bell futur, una angusta contrada!*

*Seràs el rent que fa pujar el pa,
seràs el solc i seràs la collita,
seràs la fe i la medalla oculta,
seràs l'amor i la ferocitat.*

*Seràs la clau que obre tots els panys,
seràs la llum, la llum il·limitada,
seràs confí on l'aurora comença,
seràs forment, escala il·luminada!*

*Seràs l'ocell i seràs la bandera,
l'bímn fecund del retorn de la pàtria,
tros esquíncat de l'emblema que puja.*

*Jo pujaré piament els graons
i en arribar al terme entonaré
el prec dels béns que em retornaves sempre.*

▲ Arxiuovidí. Document 029. Sopar amb amics (1994). Fons: Terol

La samarreta

*Jo sóc fill de família molt humil.
Tan humil que d'una cortina vella
Una samarreta em feren: vermella.
D'ençà, per aquesta samarreta,
no he pogut caminar ja per la dreta.
He hagut d'anar contra-corrent
perquè jo no sé què passa
que tothom que el ve de cara porta el cap topant a terra.
D'ençà, per aquesta samarreta,
no he pogut eixir al carrer.
Ni treballar al meu ofici: fer de ferrer.
He hagut de, en el camp, guanyar jornals.
Així la gent ja no em veia. Jo treballava amb la corbella.
I dins de tots aquells mals, sé treballar ambdues coses:
amb el martell i la corbella.
Gairebé no comprenc perquè la gent,
quan em veia pel carrer em cridava: progressista!
Jo crec que tot això era promogut pel seu "despiste".
Potser d'altres en aquestes circumstàncies,
ja baguessin canviat de samarreta.
Però jo, que m'hi trobo molt bé amb ella.
Perquè abriga, me l'estime,
i li pregue que mai no se'm faci vella.*

▲ Arxiuovidí. Document 2269

▲ Arxiuovidí. Coral romput "A Vicenç Andrés Estellés", acrílic. Antoni Miró (2004).

Ovidi es solidaritat

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

Perquè vull

*Pluvia, aquell dia, Perquè vull!
Perquè tinc ganes que ploqués!
Sortia ella de casa. Perquè vull!
Perquè tinc ganes que sortís!
Tenia jo un paraigua. Perquè vull!
Perquè tinc ganes de tenir!
Vaig dir-li de tapar-la. Perquè vull!
Perquè tinc ganes d'ajudar!
Va dir-me: Encantada! Perquè vull!
Perquè tinc ganes d'encantar!
Va arrapar-se a mi. Perquè vull!
perquè tinc ganes d'estimar!
Vam viure un món preciós. Perquè vull!
perquè tinc ja ganes de viure!
Després varem parlar. Perquè vull!
Perquè tinc ganes de parlar!
Vam volar pel món. Perquè vull!
perquè tinc ganes de volar!
Vam sentir un món nou. Perquè vull!
Perquè no m'agrada aquest!
I el vam veure millor. Perquè vull!
Perquè se que és millor!
Vam menjar el més bo. Perquè vull!
Perquè se que es pot menjar!
Vam viure amb gent molt bona. Perquè vull!
Perquè estic tip del contrari!
Tot era meravella. Perquè vull!
Perquè estic fart de fàstics!
Tot era de tothom. Perquè vull!
Perquè tot és de tots!
Acabe la cançó. Perquè vull!
Tot comença en un mateix.*

▲ Arxiuovidí. Document 2281. Carnaval, Barcelona 1983.
Fons: Pérez de Rozas

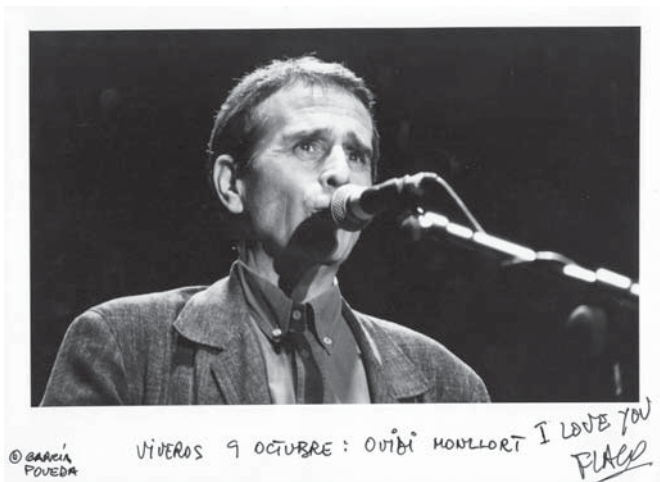
Tot explota pel cap o per la pota

*Ja no ens alimenten molles.
Ja volem el pa sencer.
Vostra raó es va desfent.
La nostra és força creixent.
Les molles volen al vent.*

*Dinen: Si no et donen, pren.
No és de lladres dir: Amén.
Quan la suor del que fem,
no l'eixuga el que rebem.
Mullant d'or al qui ens la pren.*

*Es qüestió de saber clar
fins quan hem de treballar.
Pel son que ens fan guanyar.
Llavors ja podrem jutjar
el que vol dir explotar.*

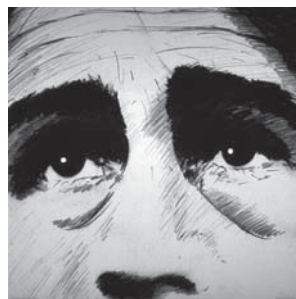
*Conscients de l'explotació,
no hi baurà més solució
que aprofitar l'ocasió.
I allò que es diu, amb passió.
Fer valer nostra raó,
perquè...
ja no ens alimenten molles.
Ja volem el pa sencer.
Vostra raó es va desfent.
La nostra és força creixent.
Les molles volen al vent.*

© SARCIA
POVEDA

VIVEROS 9 OCTUBRE: OVIDI MONTLLOR I LOVE YOU
PLACE

▲ Arxiuovidí. Document 2357. Actuació a Viveros (1994).
Fons: Gràcia Poveda.

▲ Arxiuovidí. "Ovidi en la memòria" (fragment), dibuix.
Antoni Miró, 1996.

Visions sobre Ovidi Montllor

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

▲ Foto: Pilar Aymerich

L'Ovidi va viure una infància i una adolescència fetes d'instint i d'irracionalitat. A Alcoi, hi va créixer com un personatge de Fellini, va conèixer el sexe de manera furtiva i desencantada, així va conèixer la Teresa, la dona que ballava amb les cuixes enlaire als afores de la ciutat. La infància, doncs, va transcórrer entre el sofriment i la derrota, entre la *naïveté* sexual, entre les baralles amb els nens dels Salesians, entre la repressió, entre la missa al matí i el rosari a la tarda. Més tard, s'adonaria que no és fàcil trobar la felicitat a la vida quotidiana, no idealitzar-la, trobar felicitat tangible a cada cos humà. Potser aquest ha estat el seu avenç més espectacular: trobar que un cos concret, al qual pots contemplar, tocar, olorar, estimar... existeix.

Montserrat Roig

Escrit de cloenda del llibre *Ovidi Montllor, poemes y cançons*.

Barcelona: Galba, 1978

▲ Foto: La Central

Ara, quan Ovidi Montllor s'arrisca a "recitar" Salvat-Papasseit, la complexa personalitat del poeta se'ns fa més clara. Llegir Salvat és una cosa; "escoltar-lo" n'és una altra, i ben altra. Perquè, en efecte, no resulta fàcil de "recitar".

Fàcils de recitar són Carner, o Segarra, i el mateix Riba, i Foix. Salvat, no. Salvat s'ha de "dir". I Ovidi Montllor en aquest disc, "diu" Salvat. Jo crec que ho fa com li hauria agradat al poeta: sense èmfasis inútils, sense caure en la monodia trivial, sense teatralitzar-lo... L'accent valencià d'Ovidi Montllor encara li afegeix una projecció nova. Tremendament barceloní –i suburbial, per a ser exactes-, Joan Salvat-Papasseit passa a ser plenament català, gràcies a un suau desplaçament de fonètica.

Joan Fuster

Text de presentació del disc *Salvat-Papasseit d'Ovidi Montllor*

▲ Foto: Bromera

Hi ha persones que moren abans d'hora i que fan plorar els seus amics i la gent que les estima. Un artista que mor, però, rep homenatges i se'n diuen lloances, però l'esquerpa societat cultural, els egos inflamats de tots els que hi formen part, acaba per oblidar-lo. Alguna celebració escadussera. Algun record en data assenyalada. I capes d'oblit fins que se l'enduu la història o bé esdevé un clàssic, o bé desapareix per sempre més.

Però Ovidi, no. Ovidi mor i el plora un país sencer. I passen els anys i els joves l'escolten i el fan més gran encara. Quan els qui no coneixen l'artista traspasat són els qui el recorden, és que ha nascut un clàssic. I aquest és el cas d'Ovidi Montllor, no gens freqüent, i menys en uns Països Catalans acomplexats i perplexos.

Isabel-Clara Simó

Article: "Quan dic Alcoi, dic Ovidi Montllor. Quan dic Alcoi, dic Antoni Miró"

▲ Foto: Maria Espeus

Sens dubte, les primeres matèries d'Ovidi eren la veu i l'actitud ètica. Una veu densa i profunda, de *chansonnier* de cançons fondes i de recitador d'efectes especials. Quan a l'actitud ètica, Ovidi va formar part d'aquella esplèndida tropa que en els anys seixanta i setanta va contribuir tan decisivament a la reconstrucció de la raó democràtica a Espanya i a l'*skylíne* d'una Catalunya tan àmplia com la seva cultura i la seva voluntat.

Manuel Vázquez Montalbán

Núria Cadenas, l'Ovidi. Ed. 3i4, Barcelona 2002

Visions sobre Ovidi Montllor

20 anys
sense
Ovidi
Montllor

▲ Foto: Juan Miguel Morales

L'Ovidi és la realitat! Tot el que deia fa quaranta anys és vàlid per ara, i ho serà d'aquí quaranta anys si les coses no canvien una mica... Els joves que han descobert l'Ovidi en els últims anys han trobat un home lúcid, una persona que parlava amb les seves paraules i que deia les coses que ells pensen... Per a mi era com un germà gran, i no recordo haver-nos discutit mai. Passaven moltes hores junts, viatjant en tren o en vaixell; l'avió l'agafàvem poc perquè ell li tenia terror.

Toti Soler, músic i acompanyant de l'Ovidi.
Diari ARA, 23 de gener de 2015.

▲ Foto: Taradell Bloc

El que explicava l'Ovidi fa vint i trenta anys, avui encara és vigent. Només cal agafar qualsevol lletra i adonar-se'n: problemes d'habitatge, les relacions i l'individualisme, la necessitat de la lluita com a eina de canvi social, la reivindicació de l'amor... En queda el discurs, el posat amable i tendre damunt l'escenari. I el record, la memòria; una guerra contra l'oblit. Dignitat cultural.

Cesk Freixas, cantautor.
Ovidi Montllor: de la Nova Cançó a la cançó compromesa moderna. David Caño
Cargol. UOC. Bcn, 2008.

▲ Foto: Enderrock

Ovidi Montllor és un personatge cabdal en la història recent del País Valencià, en particular, i dels Països Catalans, en general. Un artista de cap a peus, el més complet de tots els cantautors de la transició, per al meu gust: combinava un domini excel·lent de la llengua, l'expressió corporal i un compromís innegociable amb la llibertat i els principis democràtics

Pau Alabajos, cantautor.
Ovidi Montllor: de la Nova Cançó a la cançó compromesa moderna. David Caño
Cargol. UOC. Bcn, 2008.

▲ Foto: Françoise du Castel

T'ho havien negat tot. Fins l'existència.
Els feia por el mirall que tu els plantaves
davant dels ulls, que reflectís baves
estimulades pel poder, la urgència
per trobar l'adequat angle del prisma
que justifica les metamorfosis,
i els senyals indelebles de les dosis
injectables d'amnèsia i de cinisme.

Miquel Pujadó, cantautor.
Poema "Els feies nosa". Revista Eines, nº 23. Alcoi, 2009

▲ Arxiuovid. Document 1844. Ovidi Montllor a París.(1975)

Crèdits

Organització i producció

Ateneu Santfeliuenc - Universitat Social, Lliure, Autogestionada (USLA)

Comissariat

Sento Masià

Àngel Merino

Textos

Àngel Merino

Xavier Sánchez

Programació i activitats

Universitat Social, Lliure, Autogestionada

Disseny gràfic

Laura Montoy

Comunicació

Jordi Jiménez

Miquel Pavón

Arxius i fons documentals diversos

Arxiu personal Ovidi Montllor

Arxiu Municipal d'Alcoi

Fons fotogràfics i altres: Pilar Aymerich, Bromera, Françoise du Castel, Antoni Catany, La Central, Revista, Carles Cid, Colita, Luis Cuadrado, Revista Enderrock, Maria Espeus, M. Faixat, García Poveda, Federico Grau, Guinovart, Ibáñez Sanmartín, Joaquim Llenas, José Madrid, Antoni Miró, S. Montaner, Juan Miguel Morales, Pérez de Rozas, Lluís Rafols, Ros Ribas, Taradell Blog, Terol, Augusto Sánchez, Jordi Socías, Joan Valls, Vicens.

S'han fet totes les gestions possibles per identificar els propietaris dels drets de les fotografies.

Qualsevol error o omisió s'haurà de notificar per escrit al comissariat i es corregirà en edicions posteriors.